

Viktig information till arbetsgivare och arbetsledare för personal som arbetar med brukare som använder vissa andningshjälpmedel

Detta brev innehåller viktig information om tillfälliga ändringar i vårdrutinerna gällande patienter som under coronavirus epidemin använder sig följande andningshjälpmedel: **hemventilator, BilevelPAP, CPAP, hostmaskin, eller trakeostomi** (samtliga nämns i dokumenten som "*andningshjälpmedel*"). Instruktionerna gäller tills ny information lämnas.

Patienter som kräver *andningshjälpmedel* enligt ovan i hemmet, eller har en trakeostomi, på grund av kroniska andningsproblem kan vara särskilt utsatta för konsekvenserna eller komplikationerna av en luftvägsinfektion. Detta gäller inte för patienterna som endast har CPAP. Den största risken för patienten under pågående Covid-19 epidemi utgörs av risken för samhällsmitta, genom att en personlig assistent eller en vårdande anhörig blir infekterad och sprider infektionen vidare till patienten.

Samtidigt föreligger också en risk att infekterade patienter sprider Covid-19 infektionen till personal om de inte förhåller sig till vissa förhållningsregler.

I detta dokument sammanfattar vi (1) hur man som personlig assistent eller vårdare bäst skyddar sin patient och (2) hur man skyddar sig själv mot infektion som personal eller vårdgivande anhöriga under sitt arbete med ovannämnda patientgrupp. Vi har framtagit våra rekommendationer utifrån vetenskaplig evidens, beprövad erfarenhet och baserad på de svenska¹ och internationella² rekommendationerna för hemventilatorpatienter.

1. Skydd av patient mot Covid-19 infektion (obs! gäller alla patienter förutom användare av endast CPAP)

- Brukare som behandlas med *andningshjälpmedel* skall undvika att bli smittade genom att "en Covid-19 fri" zon runt brukaren skall eftersträvas. Det betyder att brukaren skall träffa så få personer som möjligt och strikta hygienregler skall upprätthållas.
- Personliga assistenter, personal i hemtjänst och sjukvård skall vid tecken till även minimal förkylning sjukskriva sig! Det betyder att personalstyrkan bör vara tillräcklig för att klara av sjukanmälan med kort varsel. I händelse av förkylning hos person i samma hushåll bör den personen isolera sig från brukaren.
- Den förkylde vårdare eller personlig assistent bör erbjudas provtagning för Covid (corona) infektion! Om provet ger ett positivt resultat och assistenten haft kontakt med patienten i närtid bör du som arbetsgivare informera Lungmottagningen USÖ så att patientens exposition kan journalföras.

- Assistanspersonal till brukare som använder hemventilator bör inte ha fler vårdtagare. Sjukvårdspersonal (eller annan personal) som sköter Covid-19 sjuka personer skall ej samtidigt sköta brukare med *andningshjälpmedel*.
- Patienten bör isolera sig hemma och minimera sina sociala kontakter förenligt med Folkhälsomyndighetens rekommendationer för äldre och sjuka människor. Följ de basala handhygieniska rutinerna och rengör ofta de ytor som kan vara utsatta för droppsmitta, (kranar, handtag med mera). Erbjud utbildning till arbetstagare. Kolla länken på Folkhälsomyndighetens websida³.

2. Skydd av personal eller vårdande anhöriga mot Covid-19 smitta från patienten (obs! gäller alla patienter inklusive brukare av CPAP)

Andningshjälpmedel kan ibland ge upphov till spridning av luftvägsvirus eller bakterier via smärre vätskepartiklar än det som är vanligt vid hosta eller nysning och detta betraktas som en ökad risk för spridning. Det är emellertid mycket viktigt att det håll som sitter på patientens andningsmask vid hemventilatorer eller BilevelPAP behandling aldrig får stängas eftersom patienten då kvävs! Små droppar (aerosoler) från luftvägarna kan stanna i luften under en längre period, eventuellt i 1-2 timmar om lokalen är dåligt vädrad. Erfarenheten från de flesta virus och bakteriella infektioner (såsom influensa) visar dock att trots detta brukar de maskventilerade eller trackade patienterna inte smitta sin omgivning. Vi vet inte specifikt om vad som gäller vid Covid-19 infektion varför vi ber er att hålla er till vissa vårdhygieniska förhållningsregler, se nedan. Om ny kunskap skulle tillkomma kommer dessa rekommendationer uppdateras.

- Om patienten inte visar tecken på luftvägsinfektion är risken för smitta absolut minimal. Speciella skyddsåtgärder vid arbetsmoment med trakeostomi eller apparatur behövs inte.
- Vid vanliga symtom av luftvägsinfektion (hosta, slem, halsont, snuva, feber) som inte orsakar lufthunger kan patienten vårdas hemma efter kontakt med sjukvården enligt rutin. I detta fall bör reglerna från Folkhälsomyndigheten och lokala Vårdhygien avseende droppsmitta följas.
- Folkhälsomyndighetens och lokala Vårdhygiens speciella regler gällande *luftburen (aerosol) smitta* bör dock användas för alla som befinner sig i samma lokal eller i samma luftutrymme som patienten *när andningshjälpmedel används eller öppen trakeostomi hanteras*.
För detaljer och undervisningsmaterial gällande skyddsutrustningarna och dess användande hänvisar vi till Regionens hemsida (<https://www.regionorebrolan.se/sv/Halsa-och-varld/Mikrobiologi1/Coronavirus/Coronavirus-info-till-vardgivare/Vardhygieniska-rutiner-och-transport-av-patient/>) och Folkhälsomyndigheten.
- Vi rekommenderar även vissa ytterligare åtgärder:
 - Om möjligt ska patienten vara ensam i rummet med stängda dörrar med adekvat övervakning/larm när apparaturen används. Om möjligt ska fönstret hållas öppet när behandlingen pågår.

- Man ska minimera antal avbrott av en pågående "apparatbehandling". Detta innebär att man i förväg bör lägga upp och planera hur man utför vissa dagliga rutiner.
 - Lokalen ska vädras i 20-30 minuter med stängda dörrar senast efter avslutad behandling.
 - Masken bör sättas på patienten INNAN att apparaten startas. När behandlingen avslutas eller avbryts ska apparaten stängas av INNAN masken tas av.
- Vid utveckling av luftvägsinfektion och/eller lufthunger hos patienten är en snabb klinisk bedömning mycket viktigt.
 - *Om patienten får ökade symtom från luftvägarna* undvik om möjligt att åka direkt till Akutmottagningen, ring istället kontorstid till lungmottagningen USÖ eller vid andra frågor till din ordinarie mottagning. På jourtid ring sjukhusväxeln USÖ och ange lösenord "hemventilation" och då kopplas du fram till en läkare eller blir uppringd om du lämnar ditt telefonnummer och patientens personnummer.
 - Vid snabb försämring och allvarliga symtom till exempel andnöd kan patienten ha behov av omedelbar sjukvård och då ringer man 112. OBS! Vid den första telefonkontakten måste ambulansen informeras om du har luftvägsinfektion eller/och hög feber.
 - Speciella och individuella åtgärder kan behöva tas i förhand för vissa patienter i förberedelse för en eventuell situation med allvarlig luftvägsinfektion.

Peter Barta

Överläkare och specialist i Lungmedicin

Hjärt-Lung-Fysiologiska kliniken USÖ

Kathe Dahlbom

Överläkare och specialist i Neurologi och Neurofysiologi

Neuro och Rehabmedicinska kliniken USÖReferenser

1. <https://www.ucr.uu.se/swedevox/>
2. <https://www.worldmusclesociety.org/files/COVID19/WMS%20Covid-19%20advice%2028-03-2020%201800.pdf>
3. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/r/rekommendationer-for-handlaggning/?pub=70196>